

Joan Roig a la sala d'estar de casa seva, envoltat de llibres i algunes obres de temàtica religiosa

JOAN ROIG I MONTSERRAT

Arribem a Ulldemolins una bonica tarda de setembre. Tot just al saltar del cotxe, veiem el rector del poble, al mig de la plaça de l'Església, que ja ens espera juntament amb vilatans d'Ulldemolins. Està conversant animadament mentre prepara la festivitat de la Mare de Déu del Loreto, patrona de l'Església que, minuts més tard, ens ensenyarà. Aquesta és la primera imatge del personatge al qual entrevistarem, i no enganya: sens dubte, el rector Joan Roig i Montserrat és un home implicat amb el poble i molt estimat per la seva gent.

En la conversa que portarem ens parlarà de religió, de política, de valors, dels pobles rurals i també de la seva passió pel Priorat. Tota una lliçó en menys de mitja hora que dura l'entrevista.

(TEXT) Lidia Pelejà i Andrea Vallès

(COL-LABORACIÓ) Maria Vila

(FOTOGRAFIES) Andrea Vallès

Pel què hem pogut veure en la seva biografia, vostè és nascut a Mallorca... Com va arribar un mallorquí a la rectoria d'Ulldemolins l'any 1977? Molt senzill. Jo vaig estudiar amb els Pares Paüls a l'Espluga de Francolí 11 anys. Em van destinar a València, però jo tenia més

tirada per aquestes terres, les del Principat. Llavors va ser quan em vaig oferir a l'Arquebisbat de Tarragona. Vaig estar tres anys a la Nou de Gaià i, finalment, vaig demanar muntanya, i em van destinar aquí.

M'agradaven especialment les parròquies rurals. A mi, més que la capital m'agraden els pobles, la seva gent. M'hi sento molt identificat i per això m'agrada.

Vostè és un home molt polifacètic. Des de la vessant de la dedicació religiosa, passant per la part social i també la literària...

Pel que fa a la tasca com a rector, exerceixo a cinc pobles. Faig la meua feina com a mossèn i intento estimar la gent, ajudar-la i que la meua presència sigui un signe d'amor, d'estima. En resum, els acompanyo a la vida,

que és la tasca que ha de fer qualssevol rector.

I pel que fa a la vessant social...
Exactament. Ara bé, per a mi, hi ha una altra vessant que és la mateixa que la religiosa i que és la social. Aquesta vessant és fruit també de la meua fe. Si jo em dedico als pobres i als marginats és perquè m'ho exigeix la meua fe i ho faig amb molt de gust. No és cap obligació. Ho faig perquè així ho sento, però me la imposo a mi mateix. És a dir, jo no puc disseccionar la part religiosa de la part social; de la mateixa manera com quan Aristòtil deia que l'home era Zoo-politikon. Som homes religiosos, sigui quina sigui la religió.

I això de la vessant social vostè com ho materialitza, què és el que fa exactament?

Doncs, actualment, tinc un grup de nois drogodependents. Durant molts anys vaig ajudar-los jo sol, i d'ençà d'uns anys reben també ajuda d'algun psicòleg, de monitors... gràcies a una fundació de Barcelona que es diu Mambre. Són entitats com Sant Joan de Déu, des de la Caritat de Sant Vicenç de Paül, Arrels... Fa anys vaig veure que hi havia llocs per a toxicòmans, sobretot pels qui tenen diners, perquè fan pagar molt. Però n'hi ha d'altres que no. Trobem Càritas Interdiosesana, per exemple, però ja fa uns anys que va marxar a Barcelona. En alguns casos vaig veure que hi havia malalts que no els volien, no per malícia, sinó perquè en aquells centres, quan una persona hi entra i ja hi ha estat dues vegades, ha fet el procés complet. Què els hi han de dir més? Després es tracta de cuidar-los, d'entretenir-los, d'estimar-los... i això és el que feia jo. Llavors, quan se'n van anar, s'hi van quedar quatre o cinc malalts i em van donar les claus del centre. Es troba al Mas d'en Lluc, sota d'Albarca, i el centre és de l'Arquebisbat. Una persona ho va donar a l'Arquebisbat, i aquest ho va deixar a Càritas.

"NOSALTRES, ELS POBLES AGRÍCOLES, SEMPRE HEM ESTAT EN CRISI PERÒ MAI NINGÚ SE N'HA ADONAT"

Per tant, la participació pública de l'Estat en aquest cas no existeix.

No, per ara no. La Fundació Mambre està intentant alguna cosa, però ara com ara no s'hi poden acollir més de 15 persones, i n'hi cabrien més. A mi, fonamentalment, m'interessa la gent del carrer. Intentem abastir-nos amb productes nosaltres mateixos, però no podem arribar a tot arreu.

Lligat amb això que diu vostè de la protecció social de les persones, d'ençà d'uns anys hi ha la percepció que hi ha una crisi de la fe cristiana i de valors en la societat. Vostè quin creu que ha de ser el paper de l'Església en aquest context, en el qual molta gent es pot sentir desemparada per la protecció social de l'Estat?

Sobre això de la crisi de l'Església, jo crec que sempre n'hi ha hagut de crisi, i crec que la que estem patint actualment és secundària. Hauríem de mirar quins són els valors essencials de la societat. Si els valors són una cosa i aquesta no funciona, ens hem de preocupar. Si són secundaris, no tant. De crisi, sí que n'hi ha, a èpoques més, a èpoques menys. Hi ha hagut un temps en què l'Església ha estat molt més lligada a l'Estat. Pensem en la postguerra, en persecucions cristianes... L'Església

"PER A MI, HI HA UNA ALTRA VESSANT QUE ÉS LA MATEIXA QUE LA RELIGIOSA I QUE ÉS LA SOCIAL"

es va posar a favor del poder, en part per sobreviure, i, més endavant, es van posar les coses al seu lloc i van aparèixer nous camins i noves idees. Però està força clar qui ho és i qui no. I qui és? Doncs Jesucrist ens ho diu molt clar: qui és el cristià? El qui reconeix al pobre: quan tenia gana em va donar menjar, quan tenia set em va donar de beure, quan era a la presó em va venir a visitar. Aquests són els cristians. D'acord que no tothom ho pot fer exactament, fil per randa, però hi ha molts nivells, i això s'ha de fer. I, a part d'això, hi ha una pràctica religiosa que ha d'alimentar aquesta altra vessant, i penso que hem de trobar el punt mitjà.

Els pares del desert, que van ser els monjos que van aparèixer després de les persecucions cristianes, sempre parlaven d'una cosa que jo sempre dic en moltes de les meves homilies: la gràcia fonamental de qualsevol cristià i de tota persona és tenir discerniment. I discerniment vol dir saber en cada moment i en cada circumstància què és millor: parlar o callar; si és millor això o allò altre. I si falta el discerniment ja estem ben fumuts! I de vegades ens ha faltat, als cristians.

Aquí, a la comarca, la crisi econòmica s'ha notat més?

Nosaltres, els pobles agrícoles, sempre hem estat en crisi, però mai ningú se n'ha adonat. Per tant, continuem en la mateixa crisi. Els altres, com que tenien vacances pagades, tenien sobresous, tres o quatre treballs... llavors, clar, tot això s'ha acabat. El que percebem aquí als pobles és que ve menys turisme durant el cap de setmana.

Actualment han arribat nous col·lectius religiosos a la comarca. Com es viu això a Ulldemolins?

Aquí s'ha viscut poc, almenys als pobles petits. Hi ha algun musulmà, i hi tenim bona relació... Tenim el mateix Déu! I encara que no fos el mateix, hi tindriem

Entrevista

la mateixa bona relació! Ara, són cultures diferents, però també ens agermanen moltes coses. Sempre hi ha extremistes entre ells i entre nosaltres. El fonamentalisme és una cosa que hem de fer desaparèixer del nostre vocabulari, de la nostra vida. És això el que fa mal. No pas tots els musulmans estan d'acord amb els atemptats a les Torres Bessones de Nova York. Ni molt menys! Per tant, jo crec que hem de mantenir una bona relació entre tots. Jo, si ells no tinguessin un lloc per a pregar, ens n'oferiria un. Per què no? El que hem de fer nosaltres com a societat és

moment està vivint un moment polític i segurament històric molt important. Com veu vostè la situació actual?

Jo la veig molt complicada. Desitjo la independència del meu país. Qui no la vol? L'estrany seria que no la volguéssim. Però això s'ha de fer bé, sense ferir susceptibilitats. Però és un dret que tenim. L'Església trobo que no s'ha de posar a primera línia a lluitar contra ningú, però pot expressar els seus sentiments i dir que el país es mereix la independència, i tant! Cadascú ha de pensar el que cregui, però l'Església ha de tenir una sensibilitat patriòtica,

tinic misses. Tot i que no m'agraden massa les manifestacions, en aquesta sí que hi hagués anat! Perquè tot plegat ha sigut una vergonya. No pas la manifestació, sinó tot el que hi va haver anteriorment.

I tornant a la seva relació amb la comarca i com a impulsor d'un dels monuments més emblemàtics, el Santuari de la Mare de Déu del Loreto... Ens podria dir algun altre monument que per a vostè sigui representatiu del Priorat?

Com a important trobem, per exemple, l'església de Siurana, i llavors tenim la parròquia d'Ulldemolins, que és la primera parròquia renaixentista de Catalunya. L'introduïdor del Renaixement a Catalunya era un fill d'aquest poble i rector de Tivissa.

I, per altra banda, tenim uns monuments paisatgístics admirables, com ara els costers de ceps.

Sobre l'església de Siurana... S'hi fa ofici habitualment?

Som molts pocs capellans. Per tant, en els pobles petits s'hi va menys vegades. Llavors, a l'estiu sí: les tardes dels diumenges, les festes principals...

Aquesta falta de persones que es vulguin dedicar a fer de capellà, a què ho atribuiria? Cal que hi tinguin lloc alguns canvis?

Canvis no cal que n'hi hagi, necessàriament. Quan jo era petit els capellans predicaven sobre la forma de vestir de les persones que assistien a l'ofici... Ara tot això ha canviat molt. Hi ha valors que són eternals, i n'hi ha que no ho són. Un valor etern és el de la vida, per exemple, i un cristià no pot no tolerar aquest fet. En unes ocasions, si el valor de la vida de la mare està en perill, per exemple, jo no m'hi poso. Però hi ha valors que són per sempre: matar, una guerra... Un cristià no la pot admetre.

Joan Roig mostrant alguns dels Goigs que ha escrit recentment.

fer que s'integrin a la cultura i a la nostra llengua. Hem d'ajudar-los a fer-se seva la nostra societat. Que visquin una mica les nostres costums, les festes. Que facin les seves també, però hi ha d'haver intercanvi.

Parlant sobre llengua i societat... Església i nacionalisme moltes vegades han anat de la mà. Catalunya en aquest

d'una Catalunya lliure, jo penso que sí.

Va trobar a faltar que l'Església o algunes diòcesis no s'adherissin a la manifestació, ni que fos de forma independent, del 10 de juliol?

Sí, crec que sí, que s'hi hagués hagut de participar d'alguna manera. Si jo hi hagués pogut anar, hi hagués anat, però un dissabte

Estarà d'acord amb mi que hi ha valors que des de la gent jove es veuen molt "naturals" o "normals", i que des de l'Església no es veuen de la mateixa manera, com l'orientació sexual, l'ús de preservatius...

Amb això li diria que tornem una mica al què dèiem abans. No es pot judicar tot. Si una persona és d'una manera o d'una altra, doncs no passa res! Hi ha molts casos, i cada cas és diferent. En termes generals, hem de fer una cosa, però en casos concrets no ha de ser sempre així. Jesucrist no va parlar de casuística, va parlar en termes generals. La casuística l'hem d'aplicar en aquest cas, i no en aquest altre, dependrà... Ningú està obligat a viure amargat. Això és el que vol Déu: que siguem feliços. Dins d'un ordre i d'una harmonia, però feliços. El gran mal de la humanitat, segons es troba explicat a la Bíblia, és que "el món va malament perquè ningú no entra dintre seu a recapacitar." Cal que entrem dintre nostre i ens preguntem: de què sóc responsable jo del mal que està passant? Visc la solidaritat? Els pobres amb els rics, els heterosexuals amb els homosexuals...? L'Església té l'obligació de portar una nota d'alegria, de joia, d'esperança a tothom.

Vostè creu que aquesta manca de vocació és fruit d'un error de l'Església de tipus dogmàtic?

No, jo penso que no hi ha vocacions, perquè la gent cada vegada es torna més còmoda a l'hora d'implicar-nos amb els altres. Com està la joventut? No hi ha inquietud política ni cultural. No hi ha cap inquietud, i això és perillósíssim. Ara bé, per què s'ha arribat a no anar a missa? Pot haver una part de la gent que no hi va perquè no creu en Déu. Però una altra part és que, com que me'n vaig a dormir a les set del matí, el diumenge no puc anar a missa. Hi ha hagut un

Conversant amb el Rector d'Ulldemolins.

"HI HA HAGUT UN CANVI, I NO DIC QUE PER TOT SIGUI NEGATIU, PERÒ HI HA HAGUT UN CANVI. ARA BÉ, TANT DE BO, EN TOTS ELS CANVIS, CONSERVEM UNA JERARQUIA DE VALORS."

canvi, i no dic que per a tot sigui negatiu, però hi ha hagut un canvi. Ara bé, tant de bo, en tots els canvis, conservem una jerarquia de valors. Un clar exemple d'això és amb els ancians: són els pares, ens han cuidat, i llavors quan són grans els aparcuem a una llar d'avis, lluny de casa seva. Hi ha alguns casos que és necessari, però, en molts, no.

Però no són uns valors exclusius per als creients...

No, i ara! Hi ha gent no cristiana que dona grans lliçons de valors, i això és admirable. I també al revés. Practicants que no donen cap mena d'exemple. I tant, no és cap secret.

Finalment, si ens pot parlar sobre la seva faceta literària... He escrit molts anys poesia, i de

molt jove ja ho feia. Quan vaig tenir 33 anys vaig publicar un llibre *Camins de terra*, perquè jo sempre he estat lligat al país. També m'he dedicat a l'estudi dels goigs. Per exemple, és el cas de Sant Vicenç de Paül. I també, des dels 12 anys, els col·leccionava. També cada any he anat escrivint una felicitació de Nadal, sempre amb un tema bastant social. I, sobretot després, perquè m'he vist amb l'obligació moral d'escriure goigs. Llavors, enguany n'he fet quatre o cinc, per exemple "Sant Joan de Reus", i els he volgut dignificar. Hem tingut una llarga història de goigs de grans escriptors en llengua catalana durant el Renaixement, i posteriors. És un tema que m'agrada, i m'hi he dedicat molt. Intentes donar-li dignitat i allunyar-ho de la "carricloneria". ■